

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій
Кафедра перекладу, прикладної та загальної лінгвістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

« 15 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК13 Практичний курс перекладу з німецької мови

Рівень вищої освіти: перший бакалаврський

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія, спеціалізація: 035.043 Германські мови та література (переклад включно)

Освітня програма: Філологія (германські мови і літератури (Переклад. Англійська та німецька мови включно))

Форма навчання: денна

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Практичний курс перекладу з німецької мови» розроблена на основі освітньо-професійної програми Філологія (германські мови і літератури (Переклад, літератури (Переклад, Англійська та німецька мови включно)), навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.041 Германські мови та література (переклад включно)

Розробник: Тарануха Т.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики

Протокол № 1 від «15» серпня 2024 року

Завідувач кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики

_____
(підпис)

Ярова Л.О.
_____
(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Практичний курс перекладу з німецької мови» для студентів спеціальності 035 Філологія 035.041 Германські мови та література (переклад включно) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. – ЦДПУ імені В. Винниченка, 2024. – 11 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрямок, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Спеціальність/напрямок: 035 Філологія 035.043 Германські мови та література (переклад включно)	За вибором
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено	Освітня програма: Філологія (германські мови і літератури (Переклад. Німецька та англійська мови включно))	Рік підготовки
		2-й
Семестр		
4-й		
Загальна кількість годин – 75	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції
		-
Практичні, семінарські		
34		
Лабораторні		
не передбачено		
Самостійна робота		
41		
Індивідуальні завдання:		
не передбачено		
Вид контролю:		
екзамен		
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни

Мета:

Основною *метою* курсу є теоретична підготовка та практичне закріплення навичок перекладу; засвоєння норм та принципів перекладу; формування вмінь здійснювати переклади різних видів; удосконалення вмінь та навичок практичного використання німецької та української мов, необхідних для виконання перекладацьких завдань.

Завдання:

Ознайомити студентів з актуальними проблемами досліджень у галузі перекладу; окреслити суспільну значимість перекладацької діяльності; ознайомити з основними прийомами, методами і стратегіями перекладу текстів різної тематики з німецької мови українською; систематизувати основні

нормативні вимоги до якості перекладу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання та у процесі професійної діяльності, що передбачає застосування здобутків суміжних наук (філології, лінгвістики, перекладу, прикладної лінгвістики, термінознавства, інформатики та ін.) і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

3. Фахові компетентності

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ, передусім перекладознавства як комплексної наукової дисципліни.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та про структурно-системну організацію писемного та усного тексту як механізму вербальної комунікації.

ФК.7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, перекладацьких, технологічних відомостей та фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК.8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК.10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (передусім, перекладознавчий) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК.13 Усвідомлення базових уявлень про мову як особливу знакову систему, її природу та функції, про генетичну і структурну типологію мов у контрастивному аспекті; фонетичний, лексичний, граматичний, синтаксичний рівні мови, її стилістику; здатність використовувати їх у професійній діяльності перекладача.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань (передусім, перекладу) із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН.2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури (передусім, перекладу) та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН.3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН.6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності в галузі перекладу.

ПРН.7 Розуміти основні проблеми філології (передусім, галузі перекладу) та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН.8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності (передусім, у галузі перекладу).

ПРН.11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН.12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють з огляду на перекладацьку діяльність.

ПРН.13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН.14 Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для ефективного розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя (передусім із погляду перекладача).

ПРН.16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції перекладознавства, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН.17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованій сфері професійної діяльності перекладача та/або навчання.

ПРН.22 Вміти застосовувати базові теоретичні та практичні знання про діяльність перекладача під час розв'язання професійних задач.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Проблема еквівалентності в перекладі.

Поняття еквівалентності та його співвідношення з поняттям адекватності та тотожності. Складові еквівалентності та оригіналу. Параметри перекладу. Відносна еквівалентність при усному синхронному перекладі. Відносність еквівалентності перекладу письмових текстів.

Тема 2. Адекватність перекладу.

Точність перекладу й адекватність перекладу. Способи та засоби досягнення адекватного перекладу. Роль контексту, ситуації та фонової інформації у досягненні адекватності перекладу.

Тема 3. Проблема визначення та характеристика слова.

Проблема визначення слова. Характеристика слова. Основні властивості слова. Варіювання слова. Види варіантів слова. Значеннева структура слова. Імплицитна інформація й проблеми перекладу.

Тема 4. Лексичні відповідності в перекладацькій діяльності.

Фактори забезпечення адекватного перекладу. Процедура аналізу лексичних відповідностей. Параметри виділення міжмовних лексико-семантичних відповідностей. Синхронні міжмовні лексико-семантичні категорії. Класифікація лексичних еквівалентів.

Тема 5. Граматичне значення. Граматична форма.

Номінативні й синтаксичні елементи значення в словоформі. Обов'язкові й необов'язкові елементи значення в словоформі. Визначення граматичних елементів значення. Граматична форма. Граматична категорія. Типи граматичних категорій.

Тема 6. Синтаксичні відповідності у перекладі.

Предмет синтаксису. Синтаксичні одиниці. Словосполучення та речення. Форма слова як об'єкт синтаксису. Значеннева організація речення як фактор перекладу. Об'єктивні та суб'єктивні значення в процесі перекладу. Актуальне членування речення та проблеми перекладу. Висловлення та переклад.

Тема 7. Прагматичні аспекти перекладу.

Прагматика перекладу: прагматичний потенціал тексту. Прагматична типологія текстів, релевантна для перекладу. Прагматична настанова жанру та прагматична інтенція автора оригіналу. Передача прагматичних значень слів у перекладі.

Тема 8. Трансформації в процесі перекладу.

Визначення трансформації. Типи трансформацій у перекладі. Додавання. Опущення.

Тема 9. Доместикація та форенізація.

Поняття «перекладацькі стратегії». Доместикація. Форенізація.

Тема 10. Переклад реалій.

Визначення та особливості реалій як одиниць перекладу. Класифікація реалій. Способи передачі реалій. Особливості передачі явищ, які по-різному описані в мові оригіналу та в мові перекладу.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьог	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Проблема еквівалентності в перекладі.	5		2			3
Тема 2. Адекватність перекладу.	5		2			3
Тема 3. Проблема визначення та характеристика слова.	5		2			3
Тема 4. Лексичні відповідності в перекладацькій	7		4			3

діяльності.					
Тема 5. Граматичне значення. Граматична форма.	7	4			3
Тема 6. Синтаксичні відповідності у перекладі.	5	2			3
Тема 7. Прагматичні аспекти перекладу.	5	2			3
Тема 8. Трансформації в процесі перекладу.	14	10			10
Тема 9. Доместикація та форенізація.	6	2			3
Тема 10. Переклад реалій.	7	4			7
Всього годин	75	34			41
ІНДЗ					
ІНДЗ			-	-	-
Усього годин					

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

Не передбачено

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблема еквівалентності в перекладі.	2
2.	Адекватність перекладу.	2
3.	Проблема визначення та характеристика слова.	2
4.	Лексичні відповідності в перекладацькій діяльності.	4
5.	Граматичне значення. Граматична форма.	4
6.	Синтаксичні відповідності у перекладі.	2
7.	Прагматичні аспекти перекладу.	2
8.	Трансформації в процесі перекладу.	10
9.	Доместикація та форенізація.	2
10.	Переклад реалій.	4
	Разом	34

4.2. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

4.3. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблема еквівалентності в перекладі.	3
2.	Адекватність перекладу.	3
3.	Проблема визначення та характеристика слова.	3
4.	Лексичні відповідності в перекладацькій діяльності.	3
5.	Граматичне значення. Граматична форма.	3

6.	Синтаксичні відповідності у перекладі.	3
7.	Прагматичні аспекти перекладу.	3
8.	Трансформації в процесі перекладу.	10
9.	Доместикація та форенізація.	3
10.	Переклад реалій.	7
	Разом	41

4.5. Індивідуальні завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Практичний курс перекладу з німецької мови» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (розповідь, бесіда);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю* є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи.

Оцінюванню підлягають рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань практичного заняття; результати тестування.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри.

Підсумковий контроль. *Завданням підсумкового контролю* є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.8. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума
Тематичний блок 1	Тематичний блок 2	Тематичний блок 3	40	100
20	20	20		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Бик І.С. Основи перекладу для студентів факультетів міжнародних відносин. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 287 с.
2. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
3. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. – Вінниця: Нова книга, 2008. 512 с.
4. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. – К. : Юніверс, 2003. 280 с.
5. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу : навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. 304 с.

Допоміжна

1. Олікова М. С. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. / М. С. Олікова. – Луцьк : Вежа. 2000. 170 с.
2. Ольховська А. С. Основи професійної майстерності перекладача – Харків : Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 132 с.
3. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти / [Шпак В. К., Дегтярьова Л. П., Могілей І. І., Колодич Т. М.]; за ред. В. К. Шпака. – К.: Знання, 2007. 312 с.
4. Основи перекладу: Курс лекцій; Навчальний посібник / Г. Е. Мірам, В.В. Дайнеко, Л.А. Тарануха та ін. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005. 280 с.
5. Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. – К.: Дух і Літера, 2020. 520 с.
6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад / О. І. Чередниченко. – К. : Либідь, 2007. – 247с.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Duden – <https://www.duden.de/>
2. «Словники України online» – <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
3. Тлумачний словник української мови у 20-ти томах – <https://sum20ua.com/>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнуукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022)